

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی
د ستراتژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز

تحليل هفته

شماره: ۱۵۷ (از ۱۵ الی ۲۲ حوت ۱۳۹۴ هـ ش)

این نشریه مجموعه تحلیل رویدادهای مهم سیاسی و اقتصادی هفته وار است که به زبان های پشتو، دری، انگلیسی و عربی، توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می گردد، تا نهادهای سیاست گذار از آن استفاده نمایند.

آنچه در این شماره می خوانید:

- مقدمه..... ۲

د افغانستان ملي شورا؛ مخينه او راتلونکې ننگونې

- د ملي شورا مخينه..... ۳
- د ملي شورا صلاحيتونه..... ۴
- د افغان حکومت او ملي شورا اړیکې..... ۵
- د ولسي جرگې د تېر کال ارزونه..... ۵
- په تېر کال کې د ولسي جرگې ستونزې..... ۶
- راتلونکې کال او مخ پر وړاندې ننگونې..... ۷

آبهای افغانستان؛ مشکلات و فرصت ها

- وضعیت آبهای افغانستان..... ۹
- مشکلات مربوط به آب در افغانستان..... ۱۰
- عدم موجودیت توافقات آب با کشورهای همسایه..... ۱۰
- عوامل عدم استفاده درست از آبهای افغانستان..... ۱۱
- وضعیت برق در کشور..... ۱۱

مقدمه

ولسمشر غني د کب میاشتي په ۱۶ مه نېټه د ملي شورا د ۱۶ مې دورې شپږم تقينني کال پرانېست او د راتلونکو ټاکنو د نېټې تر ټاکل کېدو او د راتلونکې ولسي جرگې د کار تر پيله به خپل کار ته دوام ورکوي.

د ولسي جرگې د کار پنځه کلنه قانوني دوره د اساسي قانون د ۸۳ مې مادې د دویم بند له مخې د ۱۳۹۴ کال د چنگاښ پر لومړۍ نېټه پوره شوه؛ خو د ۱۳۹۳ کال په ولسمشريزو ټاکنو کې د درغليو له کبله اختلافات رامنځ ته شول، چې له کبله یې د ولسي جرگې ټاکنې هم وځنډېدې. د ولسي جرگې د قانوني مودې له پوره کېدو وروسته، د دغې جرگې کاري موده د اساسي قانون خلاف د ولسمشر د یوه فرمان له مخې وغځول شوه او تېره اوونۍ د اساسي قانون د وړاندوینې خلاف د ولسي جرگې دویم ناقانونه کال پیل شو. دلته د ملي شورا د مخینې او تېر کال د فعالیتونو ارزونې، له ملي وحدت حکومت سره یې د اړیکو څرنگوالي او مخ پر وړاندې ننگونو په اړه لولئ.

د تحلیل په دویمه برخه کې، په هېواد کې د اوبو د وضعیت، شته ستونزو او فرصتونو په اړه لولئ. د شمېرو له مخې، دا مهال د افغانستان له ۷۵ سلنه اوبو څخه په هېواد کې دننه استفاده نه کېږي او ډېره برخه یې گاونډیو هېوادونو ته ځي. له بلې خوا، هر کال د وربستونو کچه کمېږي او وچکالي مخ په زیاتېدو ده؛ خو په هېواد کې د اوبو له شته زېرمو څخه هم د سمې گټې اخیستنې لپاره بنسټیز کارونه نه دي شوي. افغانستان د برېښنا په برخه کې هم خپله ډېره اړتیا له گاونډیو هېوادونو څخه د برېښنا په واردولو سره پوره کوي او په دې برخه کې زیاتې ستونزې هم شته دي؛ خو په هېواد کې د برېښنا د تولید پراخې وړتیا ته پاملرنه نه ده شوې.

په دې ګڼه کې پر همدغو موضوعاتو د ستراتيژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز د اوونیز تحلیل د څانګې، شننې او څېړنې لولئ.

د افغانستان ملي شورا؛ مخينه او راتلونکې ننگونې

تېره اوونۍ افغان ولسمشر اشرف غني د ژمنيو رخصتو له پای ته رسېدو وروسته د ملي شورا د ۱۶مې دورې شپږم امتيازي تقينې کال پرانيست.

د افغانستان د ملي شورا تاريخ او صلاحيتونه، د حکومت او ملي شورا ترمنځ شته واټن او ناهمغري، په تېر کال کې يې فعاليتونه او د راتلونکي کال ننگونې، هغه موضوعات دي، چې دلته پرې شننه لولئ.

د ملي شورا مخينه

په افغانستان کې ملي شورا د لومړني اساسي قانون تر چتر لاندې، چې په ۱۳۰۲ هـ ش کې د امان الله خان په دوره کې جوړ شو، د دولتي شورا تر نامه لاندې فعاليت درلود؛ خو وروسته د نادرخان د دورې په ۱۳۰۷ هـ ش کې، دولتي شورا په ملي شورا بدله شوه او هغه مهال يې يوازې يو مجلس او ۳۸ غړي درلودل.

د ۱۳۰۹ هـ ش کال د وري په ۲۸مه نېټه، په لومړي ځل ملي شورا له دوو مجلسونو څخه جوړه شوه، چې يو مجلس يې "شورای ملي" او بل يې "مجلس اعيان" يا ولسي جرگه او مشرانو جرگه وو او په ۱۳۱۰ کال کې يې

په کار پیل وکړ. په لومړيو وختونو کې د دواړو مجلسونو غړي تر ډېره په انتصابي ډول ټاکل کېدل. په ۱۳۴۳ هـ ش کال کې د نوي اساسي قانون له جوړېدو سره نه يوازې دا چې ملي شورا يو شمير صلاحيتونه ترلاسه کړل، بلکې د ۱۲ مې دورې لپاره د بنکته مجلس غړي د افرادو په مستقيمو رايو وټاکل شول.

د ديموکراسۍ له لسيزې (۱۹۶۳-۱۹۷۳) وروسته، ان د طالبانو د رژيم تر ړنگېدو پورې بيا دا ډول ټاکنې ونه شوې؛ خو په افغانستان د امريکايي او ناټو ځواکونو له بریدونو وروسته، په بن کنفرانس کې د حامد کرزي تر مشرۍ لاندې پر لنډمهالي حکومت هوکړه وشوه او د هېواد لپاره نوی اساسي قانون جوړ شو. د دغه نوي اساسي قانون له مخې په ۱۳۸۴ لمريز کال کې د ولسي جرگې ټاکنې وشوې او ۲۴۹ غړي د خلکو د رايو له لارې راغلل.

وروسته په ۱۳۸۹ کال کې د ولسي جرگې لپاره بيا ټاکنې وشوې او همدا راز ټاکل شوې وه، چې د ولسي جرگې د ۱۷ مې دورې ټاکنې به په ۱۳۹۴ کال کې وشي؛ خو د ځينو ستونزو له کبله دغه ټاکنې تر اوسه نه دي شوې او بيايي په راتلونکي لمريز کال کې ترسره شي.

د ملي شورا صلاحيتونه

د افغانستان د اساسي قانون له مخې، د هېواد ملي شورا دوه مجلسونه لري او د دواړو مجلسونو صلاحيتونه په اساسي قانون کې ياد شوي دي. د قوانينو ردول، تصويبول او پکې تعديل، د دولت د انکشافی پروگرامونو او د دولتي بودیجې تصويبول، په نړيوالو تړونونو کې د افغانستان د پریکړې تصدیقول او ردول، د ملي شورا گډ صلاحيتونه دي، چې په اساسي قانون کې په نښه شوي دي.

همدا راز د کابينې وزيرانو ته د باور رایه ورکول او د اړتيا پر مهال استیضاح کول، د دولتي انکشافی او بودیجوي پروگرامونو تاييدول د ولسي جرگې له ځانگړو واکونو څخه دي. ملي شورا او په تېره بيا ولسي جرگه د قوانينو جوړولو په برخه کې له ډېرو صلاحيتونو برخمنه ده او اجرائیه قوه او قضا يوازې په قوانينو کې د وړانديز کولو واک لري.

د افغانستان حکومت او ملي شورا اړیکې

د افغانستان د اساسي قانون له مخې بايد د دولت درې واړه ارگانونه پر يو بل نظارت وکړي. ملي شورا هم په دې برخه کې پر حکومت څارنه کوي. د څارنې عنصر په تېرو اساسي قانونو، په تېره بيا د ۱۹۶۴ کال په اساسي قانون کې هم موجود و. په هغه دوره کې، چې اوس د ديموکراسۍ د لسيزې په توگه يادېږي، د حکومتونو د دوام او برياليتوب تر شا يو لامل دا هم و، چې له ملي شورا سره به يې نښې اړیکې وې. د بېلگې په ډول، د ديموکراسۍ د لسيزې د تر ټولو نښې دورې يعنې د موسی شفيق په دوره کې، حکومت له ملي شورا سره د نورو تېرو حکومتونو په پرتله نښې اړیکې درلودې.

د حامد کرزي په لومړۍ دوره کې هم د حکومت او ملي شورا ترمنځ اړیکې نښې وې. په دويمه دوره کې بيا دغه اړیکې يو څه خړې پړې شوې او ملي شورا څو ځله د کرزي د کابينې ډېری وزيران رد کړل؛ خو بيا هم د حکومت او ملي شورا ترمنځ زيات واټن او ډېره ناهمغبري نه وه. مگر اوس د ملي وحدت حکومت او ملي شورا ترمنځ واټن په بې ساري ډول زيات دی او ترمنځ يې همغبري ډېره کمه ده.

د ولسي جرگې د تېر کال ارزونه

ولسي جرگې په تېر کال کې پام وړ لاسته راوړنې نه درلودې. د ولسي جرگې لاسته راوړنې، چې د ۱۳۹۴ کال په وروستۍ غونډه کې وړاندې شوې، دا وې چې دغې جرگې د کال په اوږدو کې ۵۱ عمومي غونډې، ۲ استيضاحيه غونډې، ۱۵ استجوابيه غونډې، ۳ استماعيه غونډې او ۳۰ نورې عادي غونډې درلودې. دغه راز ولسي جرگې په دغه کال کې ۳۹ مصوبې او ۱۰ د قوانينو طرحې تصويب کړې، ۹ موافقتنامې يې تصديق کړې، ۷ تقنيني فرمانونه يې لغوه کړل او د ۱۳۹۵ کال مالي بودجه يې هم تصويب کړه.^۱

ددې ترڅنگ د دولتي چارواکو د معاشونو تنظيم، د قضائيه قوې تشکيل او د مخابراتي خدماتو محصول د قانون د طرحې تصويب هم د ولسي جرگې نور فعاليتونه وو.

د افغانستان او عربي متحده اماراتو ترمنځ د امنيتي همکاريو تفاهمنامه، د افغانستان د دفاع وزارت او چين ترمنځ د پوځي مرستو تفاهمنامه، د اسلامي همکاريو د سازمان کنوانسيون توافقنامه له نړيوالو تفاهمنامو څخه دي، چې د ولسي جرگې له خوا په دې کال کې تصويب شوې دي.

^۱ د نورو معلوماتو لپاره د ولسي جرگې وېبپاڼې ته مراجعه وکړئ:

<http://wolesi.website/pvd/showdoc.aspx?Id=5413>

په تېر کال کې د ولسي جرگې ستونزې

تېر کال ولسي جرگه له بېلابېلو ستونزو سره مخ وه، چې مهمې يې په لاندې ډول دي:

قانون جوړونه: قانون جوړونه د پارلمان له دريو مهمو دندو څخه يوه ده. د اساسي قانون د ۹۰مې مادې له مخې، ملي شورا د حکومت له خوا ولسي جرگې ته د استول کېدونکو فرمانونو او مسودو د تصويب، سمون او له منځه وړلو صلاحيت لري. په ۱۳۹۴ کال کې ولسي جرگې د قانون جوړونې د مهم ارگان په توگه کوم ابتکار نه درلود او يوازې يې د حکومت د طرحو په مقابل کې غبرگوني فعاليت درلود. ډېری قوانين يوازې په عمومي غونډو کې رايې ورکونې ته وړاندې کېدل. په دې توگه د قانون جوړونې په برخه کې د ولسي جرگې رول يوازې د قوانينو د هغو طرحو، چې د حکومت له خوا وړاندې کېدې، د تاييد او يا رد تر کچې محدود و.

د حکومت د کارونو څارنه: ولسي جرگه په تېر کال کې د حکومت د کارونو په څارنه کې هم په خورا کمزوري دريځ کې وه. د اداري فساد د کنټرول په برخه کې، د دې پر ځای چې مثبت رول ولوبوي، په ډېری مواردو کې خپله پر وکيلانو هم د معاملو او اداري فساد تورونه موجود وو او داسې انگرني شته دي چې وکيلانو د حکومت د کارونو د څارنې له صلاحيت څخه، خپلو شخصي او قومي موخو ته د رسېدو لپاره کار اخېستی دی.

د وزيرانو استجواب او استيضاح: په تېر کال کې د ملي وحدت حکومت خپلمنځي اختلافاتو ولسي جرگې د وزيرانو د معرفي کولو په برخه کې هم ستونزې جوړې کړې وې او وکيلان دوې ډلې شوي وو. د استجواب او استيضاح ډېری غونډې له گډوډيو سره مخ وې.

د وکيلانو د نصاب کمالي: اوسمهال ولسي جرگه ۲۴۰ غړي لري او په عمومي ډول د دوی حاضري تر ۶۸ او ۷۶ تنو پورې وه او ډېری وختونه به تالار خالي و. يوازې په لويو غونډو کې لکه د وزيرانو معرفي او استيضاح کېدل او د بوديجې تصويبېدلو پرمهال، د ولسي جرگې د غړو حاضري زياته وه.

د خلکو ستونزې: د قانون له مخې وکيلان يو ځل په اوړي کې يوه نيمه مياشت رخصتي لري او بيا په ژمي کې يوه نيمه مياشت رخصتي لري. د خلکو د نيوکو له مخې، وکيلانو د تېر کال په دواړو رخصتيو کې د خپلو موکلينو د ستونزو اورېدو ته توجه نه ده کړې.

راتلونکی کال او مخ پر وړاندې ننگونې

ملي شورا خپل شپږم ځانگړی امتیازي کال پیل کړ، چې تر څو میاشتو پورې به روان وي او که شونې وه، نو د ۱۳۹۵ کال په تله میاشت کې به د ولسي جرگې نوي ټاکنې کېږي. دا چې په روان کال کې به د ولسي جرگې پر وړاندې لویې ننگونې څه وي، په لاندې ډول دي:

د مشروعیت ننگونه: له تېر یوه کال راهیسې د هېواد ډېرو قانون پوهانو د ولسي جرگې د پنځم کال له چنگاښ میاشتې وروسته د ولسي جرگې د مودې غځېدل له اساسي قانون سره په ټکر کې وبلل او داسې د ولسي جرگې مشروعیت تر پوښتنې لاندې راغی. په روان کال کې به د ولسي جرگې پر وړاندې یوه ننگونه دا هم وي، چې څرنګه له خپل ځانه د نامشروعیت دغه تور لري کړي او د خلکو او نخبه گانو باور ترلاسه کړي.

د ټاکنو قانون: د ولسي جرگې له ټاکنو وړاندې ښايي د ټاکنو په قانون کې اصلاحات راشي او دغه اصلاحات به د ولسي جرگې له توافق پرته ناشوني وي. له همدې کبله به په روان کال کې د ټاکنو په قانون کې اصلاحات راوړل دواړو (افغان حکومت او ملي شورا) ته یوه جدي ننگونه وي؛ ځکه حکومت اصلاحات د ملي شورا له توافق پرته نه شي راوستلای او همدا راز نه غواړي، چې د ولسي جرگې ټاکنې له اصلاحاتو پرته وشي.

د حکومت او ملي شورا ترمنځ واټن: د دواړو حکومت او ملي شورا لپاره به دا هم په روان کال کې لویه ننگونه وي، چې څرنګه د حکومت او ملي شورا ترمنځ د بې باورۍ دغه زیاتېدونکی واټن راکم کړي.

آب‌های افغانستان؛ مشکلات و فرصت‌ها

در این اواخر ارقامی از طریق رسانه‌ها به نشر رسید که نشان می‌دهد افغانستان از مجموع ظرفیت آبی اش تنها ۲۵٪ آن را به کار می‌گیرد و بقیه را از دست می‌دهد و یا هم به کشورهای همسایه می‌ریزد.

در چند سال اخیر سطح بارنده‌گی در افغانستان نیز همه‌ساله کاهش یافته و خشک‌سالی در کشور روبه افزایش می‌باشد. به این ترتیب محصولات زراعتی کشور نیز به شدت آسیب دیده است. با این هم، افغانستان دارای منابع وسیع آبی بوده و در حال حاضر این منابع بدون اینکه در داخل کشور استفاده گردد، به کشورهای همسایه می‌ریزد.

در حالیکه ظرفیت ایجاد بندهای برق در مناطق مختلف کشور موجود است و افغانستان بیشتر از نیاز خویش ظرفیت تولید برق را دارا می‌باشد، ولی در این عرصه نیز کارهای بنیادی صورت نگرفته است. به این ترتیب، با گذشت هر سال فرصت‌های موجود آب کشور از دست می‌رود و حکومت هیچ اقدامی برای مهار آب‌هایش نمی‌کند. وضعیت آب‌ها در کشور و چالش‌ها و فرصت‌ها در این عرصه، مسائلی اند که در این بخش تحلیل به آن پرداخته شده است.

وضعیت آب‌های افغانستان

آب در سیاست بین‌المللی هم مایه دوستی و همکاری و هم مایه دشمنی و اختلافات است. بر اساس ارقام ملل متحد، از ۱.۴ میلیارد کیلومتر مکعب آب جهان، تنها دوصد هزار کیلومتر مکعب آن قابل استفاده برای انسان‌ها می‌باشد؛ به همین دلیل در کنار تأمین انرژی و غذا، تأمین آب نیز از مسائل مهم سیاست خارجی کشورها می‌باشد.

آب‌های افغانستان در پنج حوزه ذیل جریان دارد:

1. حوزه دریای آمو؛
2. حوزه دریای هلمند؛
3. حوزه دریای کابل؛
4. حوزه هریرود-مرغاب؛
5. حوزه شمال.

افغانستان کشوری است کوهستانی و محاط به خشکه که از جمله شش کشور همسایه خود، با پنج کشور مشترکات آبی دارد. با تاجکستان در حوزه آمو که بعداً به ازبکستان و ترکمنستان جریان می‌یابد، در حوزه هریرود-مرغاب با ترکمنستان و ایران، در حوزه دریای هلمند با ایران و در دریای کابل با پاکستان مشترکات دارد.²

کمبود آب دو نوع می‌باشد که نوع اول آن کمبود فیزیکی آب است و نوع دوم آن عدم دسترسی به آب در اثر مشکلات اقتصادی می‌باشد. بر بنیاد آمار بین‌المللی، افغانستان با کمبود فیزیکی آب روبه‌رو است و به اثر مشکلات اقتصادی دسترسی افغان‌ها به آب‌های موجود نیز کم می‌باشد. بر اساس یافته‌های یک سروی، ۷۸٪ مردم در شهرهای افغانستان به آب آشامیدنی دسترسی دارند و این رقم در دهات و قریه‌ها به ۳۹٪ کاهش می‌یابد و به صورت مجموعی ۴۸٪ مردم افغانستان به آب پاک دسترسی دارند که در مقایسه به کشورهای دیگر در سطح بسیار پایین قرار دارد.³

² تحلیل شماره ۱۰۷ مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی، «د اوپو مدیریت؛ ستونزی او د بر پبنا ظرفیت».

³ برای معلومات بیشتر به لینک زیر مراجعه نمایید:

http://worldwater.org/wp-content/uploads/sites/22/2013/07/data_table_3_access_to_safe_drinking_water_by_country.pdf

مشکلات مربوط به آب در افغانستان

مشکلات آبها در افغانستان بسیار گسترده بوده که در اینجا مختصراً در سه بخش به آن اشاره می‌نماییم:

1. عدم موجودیت توافقات آب با کشورهای همسایه

افغانستان تا حال تنها با یک همسایه‌اش توافقتنامه تقسیم آبها را به امضاء رسانیده است. این توافقنامه در زمان صدارت موسی شفیق با پادشاه پهلوی ایران در مورد آبهای دریای هلمند، عقد گردید.

عدم موجودیت قراردادهای و توافقات در مورد استفاده از آبهای افغانستان با کشورهای همسایه، مشکلات زیادی را فراراه افغانستان قرار خواهد داد، چون هر زمانیکه افغانستان به ساختن بندها بالای دریاها اقدام می‌نماید با واکنش‌های تخریبی همسایه‌گان روبه‌رو خواهد شد⁴. اما با عقد قراردادهای با کشورهای همسایه، این آبها نه تنها باعث تنش در روابط با این کشورها نخواهد شد بلکه عامل افزایش همکاری‌ها میان افغانستان و این کشورها نیز خواهد شد.

2. عدم مدیریت آبها

نبود مدیریت آبها مشکل اساسی است که در آینده باعث بروز بحران آب خواهد شد. آمار موجود نشان می‌دهد که حوزه شمال افغانستان ۶۷۶ متر مکعب آب سالانه برای هر فرد دارد و با کمبود آب مواجه است، در حالیکه در مناطق دیگر کشور مانند حوزه آمو و کابل به اندازه کافی آب موجود می‌باشد. به این ترتیب بین نفوس و ذخایر آبی کشور تعادل وجود ندارد. تنوع فصلی نیز یکی دیگر از مشکلات در این عرصه می‌باشد و نیاز است تا در فصل‌های بارنده‌گی آبها ذخیره گردد و در فصل‌های کم‌آب از آن استفاده گردد. این مشکل با ساخت بندها از بین می‌رود و ساخت این‌گونه بندها از سرازیر شدن سیلابها نیز جلوگیری می‌نماید و در جلوگیری از خسارات مالی و جانی گسترده آن نیز تاثیر بسزا دارد.

3. آلودگی آبها

هرچند مشکل آلودگی آبها در افغانستان هنوز به یک مشکل اساسی مبدل نگردیده، ولی از لحاظ صحتی این مسئله در حال تبدیل شدن به یک مشکل جدی است. به گونه مثال، تنها از ماه جون ۲۰۰۹ الی ماه جولای ۲۰۱۰، حدود ۷۴۴ تن در پنج قریه سمنگان (حسن خیل، کچنهالی بالا، کچنهالی پایین، دالخان و لرغان) به دلیل استفاده از آبهای آلوده جان باختند⁵.

⁴ تاکنون نیز گاه‌گاهی ایران در مورد بند سلما و پاکستان در مورد بند کنر واکنش‌های گونه‌گون نشان داده‌اند.

⁵ برای جزئیات بیشتر در این مورد، به تحقیق iwpr در لینک زیر مراجعه نمایید:

<https://iwpr.net/global-voices/water-pollution-silent-killer-north-afghan>

عوامل عدم استفاده درست از آب‌های افغانستان

اینکه افغانستان تاکنون از آب‌های خویش استفاده درست نکرده و در کل آب‌های خویش را به گونه درست مدیریت نکرده است، عوامل زیر در آن نقش عمده داشته اند:

اول: در کشور ما چون آب قیمتی نداشته و به آسانی در اکثر جاه‌ها یافت می‌شود، لذا اهمیت آن به خوبی باز شناخته نشده و آگاهی عمومی در مورد نقش و اهمیت آن در توسعه اقتصادی، در سطح بسیار پایین قرار دارد.

دوم: جنگ سالیان طولانی سبب شده تا هیچ پروژه زیربنایی به خاطر بهره‌برداری از آب، به بهره‌برداری نرسد.

سوم: تصمیم‌گیری در مورد این ماده حیاتی متمرکز نبوده و بین بخش‌های مختلف از جمله وزارت‌های احیاء و انکشاف دهات، زراعت، شهرسازی، انرژی و آب و شاروالی‌ها تقسیم شده که هر ارگان سلیقه‌های بخشی خود را در این زمینه اعمال می‌نمایند.

چهارم: نبود یک دیدگاه کلی و منسجم در سطح مراجع تصمیم‌گیری، سوء مدیریت و نداشتن یک ماستر پلان اساسی برای بهره‌برداری از آب، در سطح کشور.

پنجم: کارشکنی کشورهای همسایه در تمویل، طراحی و احداث پروژه‌های بزرگ مرتبط با بهره‌برداری از آب.

ششم: انفعال و بی‌برنامه‌گی شورای عالی و آب به عنوان یک نهاد هماهنگ کننده و تصمیم‌گیرنده اصلی، در مورد موضوعات مرتبط به آب.⁶

وضعیت برق در کشور

افغانستان سالانه ده‌ها میلیون دالر را صرف واردات برق از کشورهای همسایه می‌نماید و بیشترین واردات افغانستان را برق تشکیل می‌دهد که بر تجارت مجموعی کشور نیز تأثیر ناگوار داشته است.

وضعیت فعلی برق در افغانستان موضوع قابل تأمل است؛ بر اساس گفته‌های وزارت انرژی و آب افغانستان در حال حاضر افغانستان سالانه به ۳۰۰۰ میگاوات برق نیاز دارد که تنها ۶٪ آن در داخل کشور تولید می‌گردد و بقیه آن از کشورهای همسایه به خصوص تاجکستان، ترکمنستان، ازبکستان و ایران وارد می‌گردد. افغانستان بیشترین برق خود

⁶ مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی، تحلیل هفته، شماره 62، «تصمیم اعمار بند برق داسو در پاکستان و نیاز واکنش اعتراضی افغانستان».

را از ازبکستان وارد می‌کند (که در مجموع ۵۵٪ برق مورد نیاز کشور را تشکیل می‌دهد). همچنان ایران ۲۲٪، تاجکستان ۷٪، و ترکمنستان ۱۶٪ برق مورد ضرورت افغانستان را تامین می‌کند.^۷

بیش از شش میلیون تن در کابل زنده‌گی می‌کنند که ۲۰٪ تمام نفوس افغانستان را تشکیل می‌دهند. از سوی دیگر، در این ولایت میزان صنعت و فابریکه‌ها نیز بیشتر می‌باشد. تقاضای برق در این شهر ۵۳۰ میگاوات است که بیشتر از ۲۶۰ میگاوات آن از بیرون وارد می‌گردد و از راه سالنگ به کابل می‌آید و به بسیار آسانی می‌تواند در اثر حوادث طبیعی و یا مشکلات دیگر قطع گردد.

در کل تنها ۱۹٪ برق مورد نیاز افغانستان در داخل کشور تولید می‌گردد که قسمت زیاد آن انرژی آبی بوده و یک اندازه آن انرژی آفتابی، گاز و تیل می‌باشد و بقیه ۸۱٪ برق مصرفی‌اش را از بیرون وارد می‌کند. از سوی دیگر، ۷۰٪ افغان‌ها به برق دسترسی ندارند و ۳۰٪ دیگر نیز به صورت نسبی به برق دسترسی دارند یعنی از برق ۲۴ ساعته برخوردار نیستند.^۸ در کل، این وضعیت به دلیل ظرفیت کشور مبنی بر تولید ۲۲ گیگاوات برق نیز قابل تأمل می‌باشد.

پایان

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrskabul.com csrskabul@gmail.com

وب سایت: www.csrskabul.net - www.csrskabul.com

شماره تماس دفتر: (+93) 784089590

ارتباط با مسئولین:

دکتور عبدالباقي امين، رئيس مركز مطالعات استراتژيك ومنطقوي: abdulbaqi123@hotmail.com (+93) 789316120

حكمت الله خُلاوند، مسؤول تحقيقات و نشرات: hekmat.zaland@gmail.com (+93) 775454048

یادآوری: لطفا نظرات و پیشنهادات خود را جهت بهبود مطالب این نشریه به ما ارسال دارید.

^۷ به صفحه انترنتی مرکز معلومات انرژی افغانستان مراجعه نمایید:

<http://www.afghaneic.com/Data/Afghan%20Electricity%20Imports%20by%20Source/Afghanistan%20Electricity%20import%20by%20Source--2011.pdf>

^۸ سمینار تحقیقی مرکز مطالعات استراتژیکی و منطقوی، گزارش سمینار: «سپمینار: د افغانستان د انرژی سکتور، ورتیاوې، اوسنی وضعیت او راتلونکی»، آنلاین:

<http://csrskabul.com/pa/?p=1194>